

Marek Kuźmicki, Dominik Dąbrowski

Instytut Turystyki i Rekreacji

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Sytuacja ekonomiczna jako czynnik determinujący aktywność turystyczną osób niepełnosprawnych

Wstęp

Przyjmuje się, że na całym świecie żyje ponad 500 mln osób niepełnosprawnych, co stanowi od 10 do 14% ogółu ludności ziemi. Według ogólnej definicji Światowej Organizacji Zdrowia „osoby niepełnosprawne to osoby o naruszonej sprawności psychofizycznej, powodującej ograniczenie funkcjonalne sprawności lub aktywności życiowej w stopniu utrudniającym pełnienie właściwych dla nich ról społecznych” [Kaganek 2009, s. 10].

Osoby niepełnosprawne są często izolowane i dyskryminowane m.in. w dziedzinie zatrudnienia, co powoduje zazwyczaj pogorszenie ich warunków życia [Podolec, Ulman, Wałęga 2008, s. 190]. Na zatrudnianie osób niepełnosprawnych wpływa wiele niekorzystnych czynników. Po stronie podażowej są to – poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych – słabe motywacje, jak również istniejące liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne. Po stronie popytu jest to m.in. niechęć pracodawców, znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy (wysoka stopa bezrobocia), charakteryzujący się dodatkowo słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy [Podolec, Ulman, Wałęga 2008, s. 196–197]. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych ma aspekt nie tylko ekonomiczny i powinna być rozpatrywana w szerszym kontekście. Wykonywanie pracy wzmacnia poczucie własnej wartości i przydatności w społeczeństwie, sprzyja zaspokajaniu potrzeby kontaktów z innymi ludźmi, zmniejsza bariery społeczne. Może też być szansą na poprawę stanu zdrowia, a więc sposobem na rehabilitację [Wasilewska 2010, s. 81].

Podobne funkcje w życiu osób niepełnosprawnych pełni turystyka. Dotyczy to każdej formy niepełnosprawności – zarówno ruchowej, jak i umysłowej. Uczestnictwo w ruchu turystycznym wyzwala aktywność, kształtuje motywację do wysiłku fizycznego oraz aktywnego wypoczynku. Nabyte nowe umiejętności z dużym powodzeniem mogą być przenoszone na inne obszary funkcjonowania

w życiu codziennym. Uczestnictwo w wyjazdach turystycznych wpływa ponadto bardzo korzystnie na samopoczucie i stan psychiczny osób niepełnosprawnych, stanowiąc tym samym ważny element integracji społecznej [Galoch, Łagódka 2010, s. 10–11]. W odniesieniu do osób niepełnosprawnych turystyka, przez zwiększanie ich aktywności ruchowej, stwarza naturalny bodziec przyspieszający i wspomagający procesy odnowy, regeneracji, a nawet kompensacji funkcji uszkodzonego organizmu [Cygan 2010, s. 19]. Dlatego należy ją traktować nie tylko jako relaks i rozrywkę, ale także jako środek terapeutyczno-wychowawczy łagodzący skutki kalectwa, umożliwiający wypróbowanie swoich sił w różnych, często trudnych warunkach [Łobożewicz 2010, s. 17].

Cel i metody badań

Celem opracowania jest określenie wpływu sytuacji ekonomicznej osób niepełnosprawnych na ich aktywność turystyczną oraz wybór określonych form turystyki. Czynniki uwzględnianymi przy analizie badań, określającymi sytuację ekonomiczną respondentów były: ocena własnej sytuacji materialnej przez badanych, główne źródło utrzymania (praca zarobkowa lub korzystanie ze źródeł niezarobkowych, takich jak: emerytura, renta, zasiłek) oraz aktywność zawodowa. Biorąc pod uwagę ostatnią cechę, badana grupa respondentów została zróżnicowana na osoby pracujące¹, bezrobotne² i bierne zawodowo³.

Badania przeprowadzono w latach 2006–2007, wśród grupy 360 osób niepełnosprawnych. Zakres terytorialny badań ankietowych obejmował województwo lubelskie. Tworząc próbę badawczą wykorzystano dobór kwotowy jednostek do badań, bazując na danych Głównego Urzędu Statystycznego⁴. Próbę kwotową ankietowanych stworzono z uwzględnieniem kryteriów: miejsce zamieszkania, płeć, wiek, wykształcenie, stopień niepełnosprawności, stopień aktywności zawodowej.

¹ Do pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód. Vide, Aktywność ekonomiczna ludności Polski, GUS, Warszawa 2003, s. 8.

² Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lat, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Ibidem, s. 9.

³ Ludność bierna zawodowo (tzn. pozostająca poza siłą roboczą) to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne (...). Wybrane aspekty aktywności ekonomicznej ludności 2002, GUS, Warszawa 2005, s. 16.

⁴ Narodowy Spis Powszechny, GUS, Warszawa 2002.

W strukturze próby badawczej dominowały nieznacznie kobiety, które stanowiły 50,8% badanych. Ponad połowę respondentów, bo 50,7% stanowiły osoby niepełnosprawne fizycznie. Niepełnosprawność psychiczną posiadało 26,9% badanych, niepełnosprawność złożoną 14% badanych, a sensoryczną 8,4%. Praca stanowiła podstawowe źródło utrzymania w przypadku 19,7% badanych osób niepełnosprawnych. Pozostałe czerpały środki do egzystencji wykorzystując niezarobkowe źródła utrzymania (emerytury, renty, zasiłki). Większość respondentów (60,8%) to osoby bierne zawodowo. Odsetek bezrobotnych (18,1%) i pracujących (21,1%) kształtował się na podobnym poziomie. Cztery osoby na dziesięć dobrze oceniały swoją sytuację materialną. Tak samo kształtowała się ocena zjawiska na poziomie dostatecznym. Co piąta osoba niepełnosprawna oceniła swoją sytuację materialną jako złą.

Wyniki badań

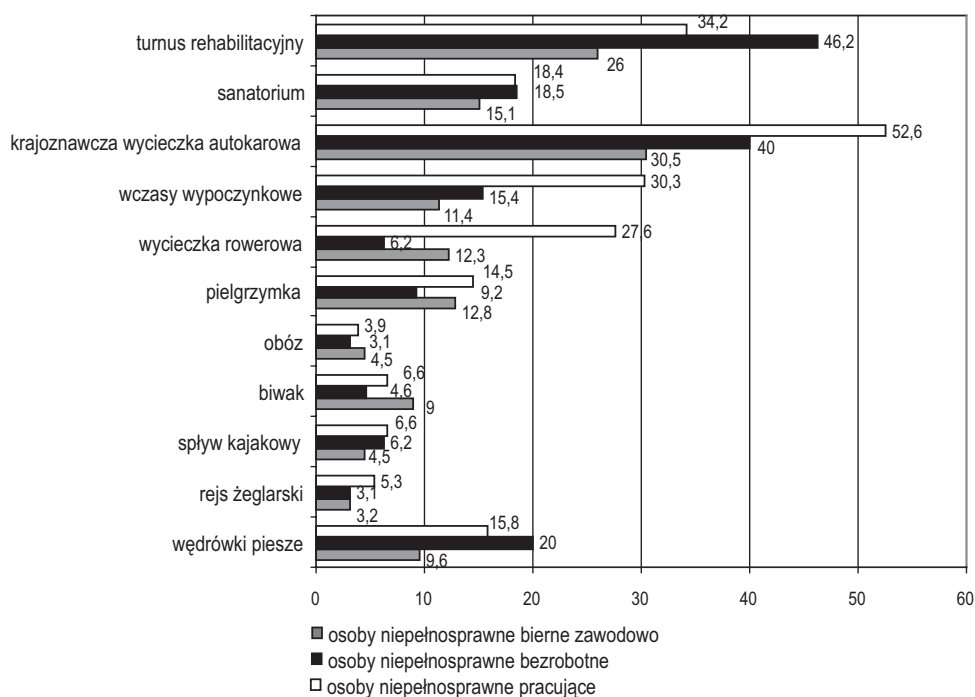
Badania dowiodły, że osoby niepełnosprawne, niezależnie od swojej aktywności zawodowej, uczestniczyły najczęściej w ciągu dwóch ostatnich lat w tych samych formach turystyki. Największą popularnością wśród badanych cieszyły się krajoznawcze wycieczki autokarowe oraz udział w turnusach rehabilitacyjnych. Znaczna część badanych korzystała z wczasów wypoczynkowych, uprawiała wędrówki piesze, a także wyjeżdżała do sanatorium. W przypadku osób niepełnosprawnych pracujących szczególnie popularną formą turystyki są krajoznawcze wycieczki autokarowe, w których uczestniczył mniej więcej co drugi badany. Ta forma turystyki wiąże się ze stosunkowo dużymi wydatkami finansowymi, którym osoby niepełnosprawne w dużej części są w stanie sprostać, otrzymując wynagrodzenie za wykonywaną pracę zawodową.

W przypadku bezrobotnych osób niepełnosprawnych uwagę zwraca szczególnie częsty udział w turnusach rehabilitacyjnych, z których korzysta prawie co drugi respondent. Osoby bezrobotne z definicji poszukują pracy i są skłonne ją podjąć. Praca wymaga generalnie dobrej kondycji psychofizycznej, co może tłumaczyć wybór wspomnianej wyżej formy turystyki przez bezrobotne osoby niepełnosprawne, które świadome sytuacji chcą poprawić swój stan zdrowia.

Osoby niepełnosprawne bierne zawodowo najrzadziej decydują się na korzystanie z form turystyki związanych z obcowaniem z przyrodą, a także wymagających pewnego przygotowania ze strony organizatora. Osoby bierne zawodowo, podobnie zresztą jak aktywne zawodowo, najrzadziej uczestniczyły w obozach, biwakach, spływach kajakowych i rejsach żeglarskich. Taki wynik badań jest zapewne związany z nieznaną ofertą turystycznej dostępnej na lokalnym

ryнку lub niedostosowaniem jej przez przedsiębiorstwa turystyczne do potrzeb segmentu rynku osób niepełnosprawnych. W wielu przypadkach czynnikiem decydującym o niekorzystaniu ze wspomnianych wyżej form turystyki może być strach przed zagrożeniami wynikającymi z charakteru uprawianej turystyki kwalifikowanej. Strukturę uczestnictwa osób niepełnosprawnych, zróżnicowanych pod względem aktywności zawodowej w wybranych formach turystyki przedstawia rysunek 1.

Niestety osoby niepełnosprawne, niezależnie od aktywności zawodowej, w zdecydowanej większości rzadko podejmują aktywność turystyczną. We wszystkich formach turystyki, które były przedmiotem badań znaczna część respondentów miała okazję uczestniczyć tylko jeden raz w ciągu ostatnich dwóch lat. Na szczęście istnieją formy turystyki uprawiane systematycznie. Należą do nich wędrowki piesze i wycieczki rowerowe. Charakter tych form aktywności turystycznej umożliwia branie w nich udziału przez osoby niepełnosprawne w sposób masowy. Częstotliwość uczestnictwa w formach turystycznych osób

Rysunek 1

Udział osób niepełnosprawnych w wybranych formach turystyki z uwzględnieniem aktywności zawodowej badanych [%]

Źródło: Badania własne.

niepełnosprawnych zróżnicowanych pod względem aktywności zawodowej przedstawia tabela 1.

Badania wykazały, że wśród osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem utrzymania jest praca, najczęściej wybieraną formą turystyki w ciągu ostatnich dwóch lat były krajoznawcze wycieczki autokarowe. Brała w nich udział ponad połowa respondentów. Respondenci utrzymujący się przede wszystkim z dochodów uzyskiwanych dzięki swojej pracy, stosunkowo często deklarowali uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych, wczasach wypoczynkowych oraz wycieczkach rowerowych. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się obozy, biwaki, spływy kajakowe oraz rejsy żeglarskie.

Podobnie kształtuje się uczestnictwo w wybranych formach aktywności turystycznej przez osoby niepełnosprawne, które w przeważającej mierze utrzymują się z źródeł niezarobkowych, tj. emerytur, rent i zasiłków. Najpopularniejszymi

Tabela 1

Częstotliwość udziału osób niepełnosprawnych w wybranych formach turystyki z uwzględnieniem poziomu aktywności zawodowej badanych [%]

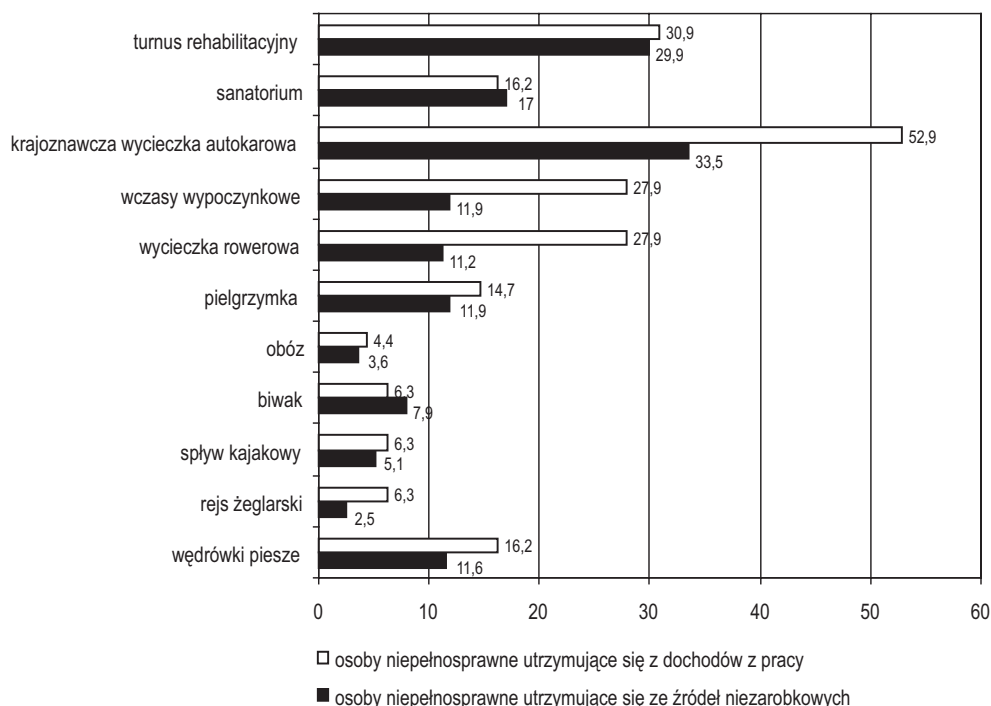
Formy turystyki	Pracujący					Bezrobotni					Bierni zawodowo				
	Skala uczestnictwa					Skala uczestnictwa					Skala uczestnictwa				
	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej
1*	65,5	26,9	3,8	3,8	0	70,0	16,7	3,3	6,7	3,3	54,4	33,3	7,0	3,5	1,8
2*	86,8	7,1	0	0	7,1	58,3	33,3	8,4	0	0	51,5	33,5	3,0	6,0	6,0
3*	50	25,0	10	7,5	7,5	34,6	42,3	7,7	7,7	7,7	32,8	32,8	11,9	10,6	11,9
4*	55,7	26,1	4,3	4,3	8,6	70,0	30,0	0	0	0	48,0	40,0	8,0	0	4,0
5*	9,5	38,1	28,6	4,8	20	25,0	0	25,0	0	50,0	44,4	14,8	11,1	0	29,7
6*	81,8	18,2	0	0	0	10,0	0	0	0	0	75,0	14,3	10,7	0	0
7*	100	0	0	0	0	10,0	0	0	0	0	70,0	0	3,0	0	0
8*	80	20	0	0	0	66,7	0	33,3	0	0	85,0	5,0	0	0	10,0
9*	80	20	0	0	0	100	0	0	0	0	80,0	10,0	10,0	0	0
10*	100	0	0	0	0	100	0	0	0	0	100	0	0	0	0
11*	25	16,7	8,3	16,7	33,3	23,1	15,4	30,7	7,7	23,1	33,3	19,0	9,5	4,9	33,3

Oznaczenia: 1* turnus rehabilitacyjny, 2* sanatorium, 3* krajoznawcza wycieczka autokarowa, 4* wczas wypoczynkowe, 5* wycieczka rowerowa, 6* pielgrzymka, 7* obóz, 8* biwak, 9* spływy kajakowy, 10* rejs żeglarski, 11* wędrówki piesze.

Źródło: Badania własne.

formami turystyki w tej grupie respondentów są: udział w krajoznawczych wycieczkach autokarowych, uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i wyjazdy do sanatoriów. Uwagę zwraca wyraźnie mniejszy udział badanych z opisywanej grupy we wczasach wypoczynkowych oraz wycieczkach rowerowych, w odniesieniu do pracujących osób niepełnosprawnych. Fakt otrzymywania emerytury lub renty wskazuje, że niepełnosprawni utrzymujący się ze źródeł niezarobkowych to w dużej mierze osoby starsze, często ze znaczną utratą zdrowia. Udział w formach turystyki osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem utrzymania jest praca lub źródła niezarobkowe przedstawia rysunek 2.

Dokonując analizy częstotliwości uczestnictwa w turystyce osób niepełnosprawnych, zróżnicowanych ze względu na główne źródło utrzymania, można zauważyć, że w wybranych formach turystyki, co najmniej kilkakrotnie brali udział wszyscy badani. Należy wymienić tu: udział w turnusach rehabilitacyjnych, pobyty w sanatorium, krajoznawcze wycieczki autokarowe, wczasy wy-

Rysunek 2

Udział osób niepełnosprawnych w wybranych formach turystyki z uwzględnieniem głównego źródła utrzymania badanych [%]

Źródło: Badania własne.

poczynkowe, wycieczki rowerowe oraz wędrowki piesze. W przypadku osób niepełnosprawnych, utrzymujących się z pracy, można wskazać formy turystyki uprawiane w ciągu ostatnich dwóch lat sporadycznie, tylko jeden raz – udział w obozach, biwakach oraz spływach kajakowych. Bardziej systematyczne w aktywności turystycznej są osoby utrzymujące się ze źródeł niezarobkowych. Wyniki badań przedstawia tabela 2.

Na podstawie badań można stwierdzić, że warunki materialne respondentów nie mają decydującego wpływu na wybór form aktywności turystycznej. Niepełnosprawni, niezależnie od swojego statusu materialnego, najczęściej uprawiali turystykę wyjeżdżając na krajoznawcze wycieczki autokarowe oraz przebywając na turnusach rehabilitacyjnych. Te formy turystyki cieszyły się szczególną popularnością wśród osób niepełnosprawnych mających dobre i bardzo dobre

Tabela 2

Częstotliwość udziału osób niepełnosprawnych w wybranych formach turystyki z uwzględnieniem głównego źródła utrzymania badanych [%]

Formy turystyki	Główne źródło utrzymania									
	Praca (poza rolnictwem i w rolnictwie)					Niezarobkowe źródła (emerytura, renta, zasiłek)				
	Skala uczestnictwa					Skala uczestnictwa				
	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej
1*	71,4	19,0	4,8	4,8	0	61,4	27,7	4,8	4,8	1,3
2*	90,9	0	0	0	9,1	55,5	31,9	42,0	4,2	4,2
3*	52,8	22,2	11,1	5,6	8,3	33,3	35,5	10,8	9,6	10,8
4*	63,2	26,3	3,5	3,5	3,5	57,6	33,3	6,1	0	3,0
5*	10,5	42,1	26,3	5,3	15,8	38,7	16,1	12,9	0	32,3
6*	80,0	20,0	0	0	0	78,8	12,1	9,1	0	0
7*	100	0	0	0	0	70,0	0	30,0	0	0
8*	100	0	0	0	0	77,2	9,1	4,6	0	9,1
9*	100	0	0	0	0	78,6	14,3	7,1	0	0
10*	75,0	0	25,0	0	0	100	0	0	0	0
11*	27,3	9,1	9,1	18,2	36,3	25,0	21,9	18,8	3,1	31,2

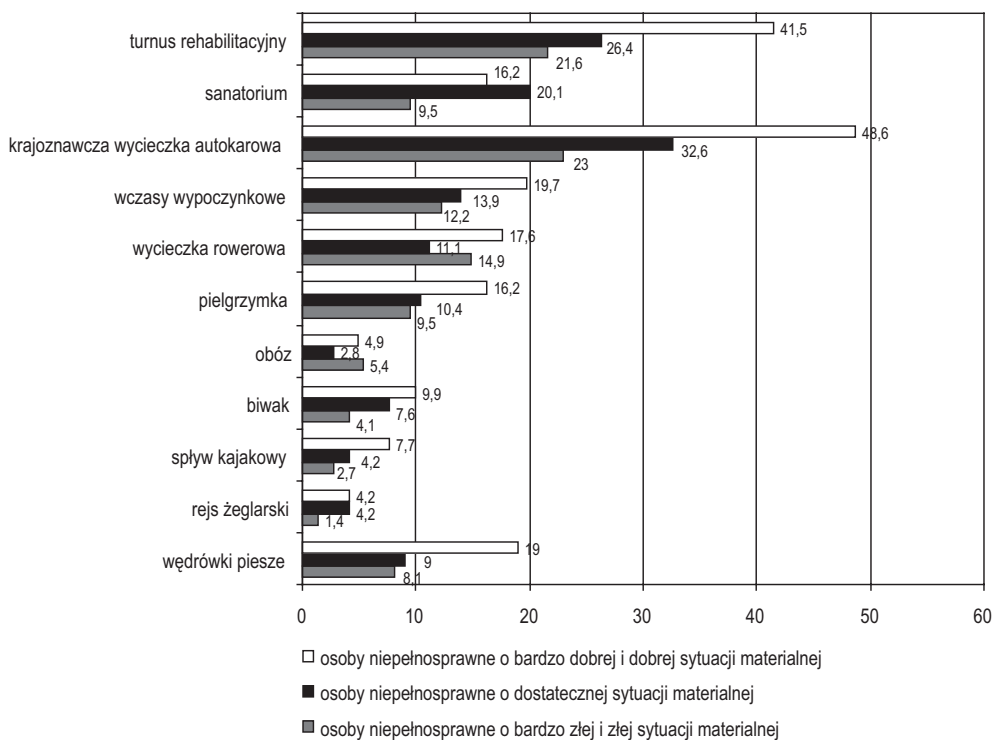
Oznaczenia: 1* turnus rehabilitacyjny, 2* sanatorium, 3* krajoznawcza wycieczka autokarowa, 4* wczasy wypoczynkowe, 5* wycieczka rowerowa, 6* pielgrzymka, 7* obóz, 8* biwak, 9* spływ kajakowy, 10* rejs żeglarski, 11* wędrowki piesze.

Źródło: Badania własne.

warunki materialne. Respondenci o dobrej, dostatecznej, ale i złej w swojej samoocenie pozycji materialnej najrzadziej uczestniczyli w tych samych formach aktywności turystycznej, tj. obozach, biwakach, spływach kajakowych oraz rejsach żeglarskich. Wyniki badań przedstawia rysunek 3.

Przeprowadzając analizę skali uprawiania turystyki przez osoby niepełnosprawne o zróżnicowanej sytuacji materialnej, można wskazać pewne podobieństwa między osobami dobrze, dostatecznie i źle w swojej samoocenie sytuowanymi (tab. 3).

Badania dowiodły, że istnieją formy turystyki, w których osoby niepełnosprawne, niezależnie od swojego statusu materialnego, biorą udział rzadko. Są to: pielgrzymki, obozy, spływy kajakowe, rejsy żeglarskie. Z drugiej strony można wskazać te, w których wszystkie osoby niepełnosprawne uczestniczą systematycznie. Do tej grupy form aktywności turystycznej należy zaliczyć wędrowki piesze, wycieczki rowerowe oraz krajoznawcze wycieczki autokarowe.

Rysunek 3

Udział osób niepełnosprawnych w wybranych formach turystyki z uwzględnieniem zróżnicowanej sytuacji materialnej badanych [%]

Źródło: Badania własne.

Tabela 3

Częstotliwość udziału osób niepełnosprawnych w wybranych formach turystyki z uwzględnieniem zróżnicowanej sytuacji materialnej badanych [%]

Formy turystyki	Dobra					Dostateczna					Zła				
	Skala uczestnictwa					Skala uczestnictwa					Skala uczestnictwa				
	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej	Raz	Dwa razy	Trzy razy	Cztery razy	Cztery i więcej
1*	54,2	32,2	6,8	5,1	1,7	65,8	21,1	5,3	25,3	2,5	75,0	25,0	0	0	0
2*	43,5	39,1	0	8,7	8,7	72,4	20,8	3,4	0	3,4	71,4	14,3	14,3	0	0
3*	33,3	40,5	7,2	5,8	13,2	44,7	21,3	14,9	12,8	6,3	41,2	29,4	11,8	11,8	5,8
4*	53,6	39,2	0	0	7,2	65,0	25,0	0	5,0	5,0	44,4	33,3	22,3	0	0
5*	16,0	20,0	28,0	4,0	32,0	25,0	31,3	18,7	0	25,0	54,5	27,3	0	0	8,2
6*	82,6	13,0	4,4	0	0	73,4	13,3	13,3	0	0	85,7	14,3	0	0	0
7*	85,7	0	14,3	0	0	75,0	0	25,0	0	0	75,0	0	25,0	0	0
8*	85,8	7,1	0	0	7,1	81,8	9,1	9,1	0	0	66,7	0	0	0	33,3
9*	81,8	18,2	0	0	0	100	0	0	0	0	50,0	0	50,0	0	0
10*	100	0	0	0	0	83,3	0	16,7	0	0	100	0	0	0	0
11*	37,0	18,5	7,4	11,1	26,0	15,4	15,4	30,8	0	38,4	16,6	16,6	16,6	16,6	33,6

Oznaczenia: 1* turnus rehabilitacyjny, 2* sanatorium, 3* krajoznawcza wycieczka autokarowa, 4* wczasy wypoczynkowe, 5* wycieczka rowerowa, 6* pielgrzymka, 7* obóz, 8* biwak, 9* spływ kajakowy, 10* rejs żeglarski, 11* wędrówki piesze.

Źródło: Badania własne.

Podsumowanie

Celem opracowania było określenie wpływu sytuacji ekonomicznej osób niepełnosprawnych na ich aktywność turystyczną oraz wybór określonych form uprawianej turystyki. Na podstawie przeprowadzonych badań empirycznych uwzględniających zróżnicowaną aktywność zawodową respondentów, ich główne źródła utrzymania oraz sytuację materialną, sformułowano następujące wnioski:

1. Poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych nie wpływa w znaczący sposób na wybór uprawianych form turystyki. Osoby niepełnosprawne aktywne zawodowo (pracujący, bezrobotni) oraz biernie zawodowo uczestniczyły najczęściej w ciągu dwóch ostatnich lat w tych samych formach turystyki, tj. krajoznawczych wycieczkach autokarowych oraz w turnusach rehabilitacyjnych.

2. Niestety osoby niepełnosprawne, niezależnie od poziomu aktywności zawodowej, w zdecydowanej większości rzadko uprawiają turystykę. Aktywność zawodowa nie ma wpływu na ich aktywność turystyczną.
3. Główne źródło utrzymania osób niepełnosprawnych nie różnicuje znacząco wyborów form aktywności turystycznej wśród respondentów. Osoby niepełnosprawne, utrzymujące się głównie z własnej pracy, a także ze źródeł niezarobkowych, wybierają najczęściej z dostępnych form turystyki krajoznawcze wycieczki autokarowe oraz turnusy rehabilitacyjne. W przypadku osób niepełnosprawnych otrzymujących dochody z pracy, a także tych, którzy czerpią środki do egzystencji głównie z emerytury, renty lub zasiłku, najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się obozy, biwaki, spływy kajakowe oraz rejsy żeglarskie.
4. Bardziej systematyczne w aktywności turystycznej są osoby utrzymujące się ze źródeł niezarobkowych. Prawdopodobnie fakt posiadania większej ilości czasu wolnego umożliwił częstszy udział w preferowanych formach turystyki tej grupy respondentów w porównaniu do osób niepełnosprawnych utrzymujących się z pracy.
5. Sytuacja materialna respondentów nie ma decydującego wpływu na wybór form aktywności turystycznej. O ich wyborze i uczestnictwie nie decyduje zasobność portfela tylko preferencje, które są zbliżone w przypadku osób niepełnosprawnych o zróżnicowanej sytuacji ekonomicznej.

Literatura

- Aktywność ekonomiczna ludności Polski, GUS, Warszawa 2003.
- CYGAN K. 2010: Turystyka osób niepełnosprawnych w Polsce. [w:] *Osoby niepełnosprawne w turystyce*, red. R. Ziółkowski. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok.
- GALOCH R., ŁAGÓDKA R. 2010: Aktywność turystyczna osób o specjalnych potrzebach. [w:] *Osoby niepełnosprawne w turystyce*, red. R. Ziółkowski. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok.
- KAGANEK K. 2009: Turystyka osób niepełnosprawnych w aspekcie wybranych uwarunkowań. EAS, Kraków.
- ŁOBOŻEWICZ T. (red.) 2000: Turystyka i rekreacja ludzi niepełnosprawnych. Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie, Warszawa.
- Narodowy Spis Powszechny, GUS, Warszawa 2002.
- PODOLEC B., ULMAN P., WAŁĘGA A. 2008: Aktywność ekonomiczna a sytuacja materialna gospodarstw domowych. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- WASILEWSKA E. 2010: Zróżnicowanie aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych w Polsce i jej determinanty. Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, nr 86.
- Wybrane aspekty aktywności ekonomicznej ludności 2002, GUS, Warszawa 2005.

The economic situation as a determinant of tourist activity of people with disabilities

Abstract

The aim of the study was to determine the effect of the economic situation of disabled people on their tourist activity and the choice of particular forms of tourism. The study was conducted in the years 2006–2007 among the group of 360 disabled people within lubelskie region. The economic situation of respondents did not have a decisive influence on the choice of tourist activities. The wallet does not decide here but the preferences that are similar in the case of disabled people of differential economic situation. Unfortunately, people with disabilities, regardless of the level of their professional activity, in the vast majority rarely benefit from tourism activities.

